

Manshatare i EU, eller?

En diskursanalys av European Women's Lobbys
kampanjmaterial om mäns våld mot kvinnor

Abstract

Uppsatsen består av en diskursanalys av European Women's Lobby (EWL) material och ställningstaganden gällande mäns våld mot kvinnor. Undersökningen syftar till att identifiera vilka diskurser som används i organisationens kampanjmaterial. Vi utgår ifrån en feministisk teori i vår frågeställning för att undersöka European Women's Lobby's ideologiska utgångspunkt.

Som bakgrund redogör vi för generella förklaringar om hur lobbyorganisationer i EU arbetar och introducerar en teori om sociala nätverk. Vi tar också upp bakgrund om EWL och förklarar hur de jobbar för att försöka bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Analysen bygger på Laclau och Mouffes diskursteori där en text delas upp i komponenter som ges betydelse genom att kopplas samman i en ekvivalenskedja. Komponenterna förstås gemensamt inom diskursen och blir moment med en viss innebörd. Exempel på komponenter som vi tar upp i vår analys är: våld, kön som subjekt, feministiska begrepp och förklaringar samt sociala rum.

Resultatet indikerar att det är den feministiska diskursen som lyser starkast i EWL:s text. Dock är den feministiska ideologin ofullständig och organisationen använder sig också av andra diskurser i sitt material. Teorin vi använder oss av kan förklara EWL:s diskursval med att organisationen vill dämpa det feministiska perspektivet och föra in en bredare utgångspunkt för att öka sin möjlighet till inflytande i den Europeiska unionen.

Nyckelord: feminism, lobbying, nätverk, EU, säkerhet, våld, diskursanalys

Antal ord: 8650

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.1.1 Avgränsning.....	2
2 Teori	3
2.1 Hypotes och teoretisk utgångspunkt	3
2.1.1 Teoretisk bakgrund	3
2.1.2 Feminism	4
2.1.3 Feministisk syn på säkerhet	4
2.1.4 Att organisera sig feministiskt	5
3 Bakgrund	6
3.1.1 Bakgrund Lobbying	6
3.1.2 Bakgrund EWL	7
4 Metod och material	10
4.1 Introduktion till diskursanalytisk metod	10
4.1.1 Diskursteori enligt Laclau och Mouffe	10
4.1.2 Underlag för analys.....	11
5 Analys	13
5.1 Referat av analysmaterialet.....	13
5.2 Diskursanalys	14
5.2.1 EWL:s definition av våld	14
5.2.2 Kön som subjekt	15
5.2.3 Feministiska begrepp och förklaringar	15
5.2.4 Användning av andra diskurser för att legitimera	16
5.2.5 Sociala rum	17
5.2.6 Sammanfattning och resultat av analys	18
6 Diskussion	21
7 Referenser	23

1 Inledning

Finns det åsikter som är så radikala att de behöver en täckmantel för att kunna diskuteras? Är feministisk ideologi en ståndpunkt som måste vadderas i socker för att accepteras i det politiska rummet? När det gäller synen på feminism så finns en negativ bild av feminister som manshatare (Eduards, 2007, s.270). I vår titel leker vi med denna överdrivna missuppfattning och undrar om denna villfarelse faktiskt kan påverka hur organisationer som jobbar för jämlikhet mellan kvinnor och män uttrycker sig. Vid en fördjupning av feministisk teori framgår klart att bilden av feminister som manshatare är en felaktig uppfattning (Eduards, 2002, s.120).

Lobbying är en process som ämnar påverka beslutsfattande i en viss riktning. Lobbyorganisationer företräder en viss aktörs intressen och arbetar för att föra fram dessa och påverka lämpliga beslutsfattare (Nationalencyklopedin c). Bryssel är världens mest lobby-täta stad (Tallberg, 2010, s.49). Vi har för avsikt att i vår uppsats undersöka en av alla de lobbyorganisationer som är verksamma inom Europeiska unionen. I ett av de viktigaste organen inom EU, EU-kommissionen, sitter dubbelt så många män som kvinnor (Europeiska kommissionen, 2012). Ett sätt för kvinnor att få sina röster hörda, trots att de inte representeras i lika stor utsträckning som män, kan då vara att organisera sig genom just lobbying. Vi kommer i vår uppsats att undersöka EU:s största lobbyorganisation för kvinnor, European Women's Lobby (fortsättningsvis förkortat EWL), och i en fallstudie och diskursanalys av deras kampanj om våld mot kvinnor ta reda på hur de jobbar för att föra fram kvinnors intresse i frågan. Forskaren Sofia Strid hävdar i sin avhandling "Gendered interests in the European Union – The European Women's Lobby and the Organisation and Representation of Women's Interests" att EWL är en organisation som tydligt utgår ifrån en feministisk ideologi men att de inte benämner sig själva som en feministisk organisation.

"To act explicitly feminist may be possible to combine with having the possibility to influence, but to state that the organization is feminist is not. This indicates that explicitly stating to be a feminist organization remains something of a forbidden act" (Strid, 2009, s.154)

Vår uppsats tar avstamp i föregående citat. Vi kommer att, genom en diskursanalys på det material som finns hos EWL gällande problemet om mäns våld mot kvinnor, ta reda på hur de lobbyar för sina frågor. Hur deras intressen och åsikter framförs, och hur väl förankrat deras material är i en feministisk ideologi. Vi är intresserade av att undersöka om det finns en motsättning mellan att kalla sig feministisk och att agera feministiskt i politiken, och om EWL på något sätt anpassar sig efter detta genom att använda sig av andra diskurser för att kamouflera sin feministiska utgångspunkt.

Som bakgrund kommer vi även gå igenom material om hur lobbying och informellt nätverksbyggande allmänt går till inom EU för att ge en kontext till EWL:s arbete. Vi finner det intressant att undersöka hur EWL agerar feministiskt genom att jobba för jämställdhet mellan könen (EWL, 2010a), utan att officiellt kalla sig för en feministisk organisation, som en eventuell strategi för att maximera sitt inflytande. Vi utgår ifrån olika feministiska teoribildningar och forskning av exempelvis Maud Eduards och Cynthia Enloe.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med vår uppsats är att undersöka hur en organisation vars mål är att uppnå jämlikhet mellan kvinnor och män och främja kvinnors intressen kan uttrycka sig. Frågeställningen uppsatsen utgår ifrån är: *går det att utgå från en feministisk ideologi och kunna påverka politiska institutioner?*

1.1.1 Avgränsning

Vi avgränsar oss till att undersöka en lobbyorganisation som för en kampanj om mäns våld mot kvinnor i EU. Den lobbyorganisation vi vill undersöka är European Women's Lobby och vår underfråga är: *Hur uttrycker sig EWL diskursivt i sitt ställningstagande om mäns våld mot kvinnor?* Vi har valt att genom en fallstudie undersöka hur organisationen uttrycker sig i denna fråga med förhoppningen att det tydligt går att märka spår av en feministisk ideologi. Vi hoppas därmed även att avsaknaden av en feministisk utgångspunkt kommer framstå klart. Problemet med mäns våld mot kvinnor lyfts ofta av feminister och det finns feministiska förklaringar till detta problem vilket är passande för vår undersökning då vi kan applicera feministisk säkerhetsteori på problemet (Eduards, 2002, s.81). Avgränsningen till EWL:s arbete om mäns våld mot kvinnor är alltså relevant för oss då vi använder oss av en feministisk teori. Kampanjmaterialet är som text ett bra underlag för en diskursanalys, vilket förhoppningsvis ökar möjligheten för oss att finna svar på vår frågeställning.

2 Teori

Vi presenterar i detta kapitel en grundförklaring till feministisk ideologi. Vi redogör också för olika feministiska forskares teorier, exempelvis Maud Eduards som tar upp problemet med att politiska organisationer som kallar sig feministiska som följd får mindre inflytande. Vi förklarar också feminismens syn på säkerhet utifrån Cynthia Enloe och Iris Marion Youngs tankar. Detta för att få en förståelse för det perspektiv som European Women's Lobby eventuellt använder sig av, och för att introducera begrepp som hör ihop med en feministisk diskurs.

2.1 Hypotes och teoretisk utgångspunkt

Vår hypotes är att EWL inte vill kalla sig en feministisk organisation eftersom det kan påverka deras legitimitet i det politiska spelrummet. Vi utgår alltså från uppfattningen av att det finns en negativ bild av feminismen som ideologi, och att organisationen undviker att använda sig av vissa begrepp som kan uppfattas som för radikala. I undersökningen utgår vi ifrån att det finns en motsättning mellan att ha en öppet feministisk ideologi och att få inflytande som intresseorganisation i EU:s institutioner. Att EWL därmed kan få ökad legitimitet om de inte är lika öppna med sin ideologiska grund. Detta antyder alltså att EWL måste överväga hur de uttrycker sina åsikter utåt och vilka frågor som de tar upp för att ändå få makt att driva igenom frågorna. Enligt organisationens officiella hemsida arbetar EWL med syftet att tillsammans uppnå jämlikhet mellan könen och att stärka kvinnors rättigheter i Europa (EWL, 2010a).

2.1.1 Teoretisk bakgrund

Anledningen till att EWL inte kallar sig feministiska utåt bygger på att organisationen vill vara så bred som möjligt för att få stor opinion och gensvar. Vi tror, som vi finner stöd för i vårt teoretiska underlag, att feminism är ett laddat ord där vissa personer uppfattar begreppet som negativt (Eduards, 2007, s.270). Men bara för att ordet uppfattas som negativt behöver inte åsikterna som kommer med begreppet associeras som negativa. EWL har därför försökt behålla grundtankarna och målet att uppnå ett jämställt samhälle men utelämnar begreppet feminism (EWL, 2010a).

Vi utgår ifrån Maud Eduards teori som hon presenterar i boken "Förbjuden handling – om kvinnors organisering och feministisk teori" att det är skillnad på att handla feministiskt och på att kalla sig feministisk, och att en organisation som

kallar sig feministisk riskerar att få mindre makt och inflytande. Detta beror på att den gällande könsmaktsordningen i samhället utmanas (Eduards, 2002, s.76-77). Teorin kan appliceras på European Women's Lobby som tydligt har en feministisk agenda men har valt att inte konsekvent och tydligt benämna sig själva som en feministisk organisation. Det går att urskilja en feministisk utgångspunkt då vi läser mellan raderna på EWL:s officiella hemsida och organisationen har ett uttalat mål att värna kvinnors intressen men det klarläggs inte att organisationen i sig är feministisk (EWL, 2010a).

2.1.2 Feminism

Operationaliseringen av begreppet feminism definieras av att feminism är en ideologi med uppfattningen att det i samhället finns en strukturell underordning av kvinnor jämfört med män. Könsroller är i fokus och sociala orättvisor kan förklaras med att kvinnor och feminina egenskaper värderas lägre än män och maskulina egenskaper. Könsrollerna bygger på stereotypen att kvinnor ses som svaga, känslosamma och därav irrationella samt att de befinner sig i beroendeställning. Mannen har enligt könsrollen de motsatta egenskaperna och ses exempelvis som stark, mäktig och rationell. Mannen uppfattas som normen vilket är socialt konstruerat och påverkar hur samhället ser ut (Baylis, 2011, s.264-265).

Vår metod, som vi presenterar närmre i kapitel fyra, är en diskursanalys då vi i EWL:s material utgår ifrån och letar efter tecken på en eventuell feministisk diskurs. Några viktiga feministiska begrepp som är vanligt förekommande i en feministisk diskurs, som vi har tagit ur Cynthia Enloes bok "Globalization and militarism – feminists make the link", är: könsroller, säkerhet, dominans och strukturellt. Vi går tillbaka till och förklarar dessa begrepp i analysdelen av vår uppsats. Enloe använder begreppen som feministiska förklaringar till olika exempel på situationer från verkligheten där kvinnor missgynnas på grund av kön. Dessa begrepp finner vi relevanta eftersom de är typiska komponenter i en feministisk analys, vilket Enloe syftar är att lära ut (Enloe, 2007, s.1). Relevansen ökar ytterligare eftersom Enloes bok brett kan sägas handla om säkerhet, vilket även gäller för materialet vi kommer göra vår analys på. Dessa begrepp kan alltså ha betydelse för identifierandet av en feministisk diskurs i EWL:s material. Vi syftar inte till att jämföra EWL:s diskurs med den diskurs som Enloe använder sig av, då vi inte har genomfört en analys av hennes text, utan lånar begreppen av henne som exempel på hur de kan användas i en feministisk text. Eftersom Enloe forskar om feminism och nämner att hennes syfte med boken är att skapa en feministisk nyfikenhet (Enloe, 2007) antar vi att begreppen tagna ur denna bok är så kallade *moment* i en feministisk diskurs. Vi förklarar ytterligare diskursanalytiska begrepp i avsnitt 4.1.1.

2.1.3 Feministisk syn på säkerhet

Det material från EWL:s hemsida som vi använder i vår analys handlar om hur EWL ser på mäns våld mot kvinnor. Feminismen förespråkar en individ-centrerad syn på säkerhet. Feminismen vill ändra synen på säkerhet så att fokus först och främst läggs på individen och att säkerhet utgörs av utplånandet av alla former av våld, såväl fysiska som psykiska. I andra hand läggs fokus på säkerhet ur ett internationellt perspektiv. Den feministiska teoretikern Ann Tickner ifrågasätter den dominerande uppfattningen att militären ses som ett lands yttersta skydd eftersom krigsmakten utgör ett hot mot kvinnor (Eduards, 2007, s.51). Det feministiska perspektivet anser att det kvinnliga behovet av manligt beskydd är en myt, och att säkerhetsbegreppet bör breddas och även se kvinnor som beskyddare. Feminismen ifrågasätter därmed den traditionella säkerhetsuppfattningen som lägger fokus på statligt militärt beskydd (Baylis, 2011, s.269-270). Den bredare uppfattningen av säkerhet överensstämmer med EWL:s uppmärksammande av våld mot kvinnor som ett sätt att utmana och förändra synen på säkerhet inom EU. Ett feministiskt perspektiv på säkerhet ifrågasätter synen på beskydd, då en dominerande uppfattning är att kvinnor är de som behöver beskyddas och att män är de som beskyddar (Baylis, 2011, s.268).

Iris Marion Young lyfter i sin bok ”Globala utmaningar – krig, självbestämmande och global rättvisa” problemet att kvinnor sätts i beroendeställning till män på grund av den maskulina beskyddarlogiken och hur detta påverkar länders syn på säkerhet. Den maskulina beskyddarlogiken innebär kortfattat att kvinnor och barn underordnas, och män eller de som beskyddar, exempelvis ett lands ledare, får en överordnad ställning i samhället (Marion Young, 2007, s. 142).

2.1.4 Att organisera sig feministiskt

En möjlig förklaring till att så starka motsättningar mot öppet feministiska rörelser finns, menar författaren Maud Eduards, är att när kvinnor utnämner sig till en särskild grupp görs även män till en särskild grupp med ett politiskt ansvar. Som normen ser ut så ses inte män som en egen politisk kategori på samma sätt som kvinnor gör och män anses därför inte ha samma skyldigheter. Motsättningarna består dock inte av en konflikt mellan kvinnor och män i sig utan utspelas mellan de grupper och människor som är en del av det politiska system där könsmaktens ordning finns och reproduceras (Eduards, 2002, s.157-158).

Att EWL inte öppet kallar sig för en feministisk organisation kan vara för att de inte vill riskera att inkluderas i den missuppfattning som finns, att feminister är manshatare (Eduards, 2007, s.270). Motståndet grundar sig i en förekommande norm som säger att det är okej att organisera sig med utgångspunkt i könstillhörighet i specifika frågor men inte att ha det som en politisk utgångspunkt. Att vara en feministisk organisation kan ses som ett brott mot denna norm och ge upphov till kritik mot den feministiska rörelsen (Eduards, 2002, s.39).

3 Bakgrund

I detta avsnitt förklarar vi bakgrund och fakta kring European Women's lobby. Vi tar också upp hur lobbying och politiska nätverk i EU ser ut för att sätta in EWL:s arbete i en kontext.

3.1.1 Bakgrund Lobbying

Lobbyism har alltid varit närvarande i politiken, men dess förekomst ökade på 90-talet. Både offentliga och privata intressen har stor betydelse i EU:s policy-process. Idag finns fler lobby-anställda i EU än antal personer som jobbar inom EU:s kommission och parlament tillsammans. Fördelningen av intressen som representeras inom EU:s lobbyorganisationer är i grova drag nästan $\frac{3}{4}$ privata, alltså företags eller expert-intressen, medan bara $\frac{1}{4}$ är offentliga intressen. Gällande intresseorganisationernas ursprung kommer de flesta av dem ur företag medan en minoritet är NGO:s (Coen, 2007, s. 334-335). NGO:s (Nongovernmental organizations) är ofta privata-frivillig-organisationer där medlemmarna tillsammans kämpar för ett gemensamt mål. Medlemmarna kan bestå av såväl grupper som privatpersoner. NGO:s kan vara ett alternativt sätt att engagera sig bortom politiska partier (Mingst-Arreguín-Toft, 2011, s. 210 & 212), vilket EWL är ett exempel på (EWL, 2010a).

David Coen hävdar att uppbyggnaden av EU-kommissionen skapar incitament för kommissionärer och intresseorganisationer att bygga upp nära relationer som grundar sig på tillit och kommunikation, i policyprocessen (Coen, 2007, s. 335).

“Conversely, interests must develop strategies that create reputations that will help them to gain access to the closed decision-making arenas” (Coen, 2007, s.335)

Citatet pekar på att hur intresseorganisationer framstår och att vilket rykte de skapar är viktigt för att öka sitt inflytande. Det är alltså viktigt för en organisation som EWL att framstå på ett positivt sätt och bli associerade till något positivt inom EU. Coen menar vidare i artikeln att kluster av intresseorganisationer skapas vid de institutioner inom EU där möjligheterna för regleringar är störst (Coen, 2007, s.336).

Lobbying kan ses som ett utövande av sociala nätverk. Nätverk förstås här som en relation och samverkan mellan människor eller grupper och i EU:s fall organisationer. Förekomsten av politiska nätverk utmanar synen på politisk samverkan som något som sker mellan stater, då grupper samordnas utifrån territorium. Tillgången till ett socialt nätverk begränsas alltså inte av var aktörerna

fysiskt befinner sig eller kommer ifrån, utan av ställningen i relationen mellan varandra. Fokus läggs också mer på individerna och vilka roller de tar sig inom nätverket, än på staten som de representerar. Personliga relationer inom politiska nätverk är vanligt förekommande och viktiga då nätverken saknar formella hierarkier (Jönsson – Strömvik, 2005, s.15). Att EU i hög grad präglas av förekomsten av informella nätverk kan förklaras av att de komplexa strukturer som utgör EU:s ramar skapar incitament till framväxten av informell samverkan. Detta för att effektivisera beslutsprocesser. Nätverken bidrar alltså till att EU:s beslutsprocesser fungerar trots krånglig byråkrati (Jönsson – Strömvik, 2005, s.17). I Sofia Strids avhandling nämner hon så kallade *Ad Hoc*-möten. Dessa möten sker inofficiellt på spontana platser så som i korridorer eller på middagsbjudningar. *Ad Hoc*-möten förutsätter att intresseorganisationer representeras i EU:s institutioner, vilket EWL gör. Detta kan dock verka exkluderande för de organisationer som inte har resurser att vara på plats (Strid, 2009, s.219). Personer i de informella nätverken måste dessutom ha expertkunskap i ämnet och kännedom om vilka aktörer de skall lobba för att påverka och hur dessa kan nås på bästa sätt (Jönsson – Strömvik, 2005, s.18).

Det finns i praktiken många metoder för intresseorganisationer att påverka men komplexiteten i EU:s beslutsfattande institutioner skapar svårigheter för lobbyorganisationer att få inflytande. I ”Working Paper: Lobbying in the European Union: current rules and practices” som är en rapport beställd av europaparlamentet nämns olika strategier för hur intresseorganisationer bör gå tillväga för att lyckas få inflytande inom EU. Bland annat står det att det krävs en förmåga hos organisationerna att kunna identifiera tydliga politiska mål. Lobbyisten bör även kunna utveckla relationer och trovärdighet i den politiska processen (Europaparlamentet, 2003, s.17-19).

3.1.2 Bakgrund EWL

European Women’s Lobby, är en paraplyorganisation för lobbyorganisationer som driver kvinnors intressen i EU:s medlemsländer. EWL grundades år 1990 för att fylla det behov som fanns för att föra fram kvinnors intressen inom den Europeiska unionen då de flesta institutionerna inom EU inte består av folkvalda representanter. Organisationen skulle täcka informationsbehovet åt båda håll. Alltså bidra med information till EU:s institutioner för att se till att kvinnors intressen inte försvann från agendan, och till EWL:s medlemsorganisationer för att upplysa dem om vad som händer på EU-nivå (EWL, 2010a).

EWL kan tidigare sägas ha haft en monopolistisk ställning när det kommer till att föra fram kvinnors intressen. 80 % av budgeten består av bidrag från EU-kommissionen. Bidraget från EU-kommissionen är reserverade för EWL vilket kan försvåra för andra kvinnoorganisationer att etablera sig (Strid, 2009, s.153) (EWL, 2012). Strid menar dock att kritik mot denna monopolistiska ställning grundar sig i en vilja att försvåra finansieringen för EWL (Strid, 2009, s.154). Att majoriteten av EWL:s finansiering kommer från EU-kommissionen kan göra det extra viktigt för EWL att ha en god relation med institutionen, och som ordspråket

säger: att inte bita den hand som föder dig. Detta skulle kunna ha en påverkan på EWL:s offentliga strategi, utöver att organisationen måste bygga upp ett positivt rykte för att få legitimitet.

EWL som paraplyorganisation är organiserad så att varje medlemsland själva nationellt koordinerar sina lobbyorganisationer, medan EWL står för sammanhållningen på EU-nivå och länderna emellan. Kvinnors intressen organiseras därmed från regional, via nationell, upp till mellanstatlig nivå (Strid, 2009, s.156). De nationella organisationerna lobbar för att påverka de nationella regeringarna och parlamenten, för att dessa politiker sedan ska ha inflytande inom EU, där de nationella regeringarna har makten att bestämma (Strid, 2009, s.157). EU:s tre beslutsfattande organ är kommissionen, europaparlamentet och ministerrådet. Det är endast i parlamentet som representanterna är folkvalda. De andra två institutionerna består av medlemmar från de nationella regeringarna (Tallberg, 2010, s. 92). Det är kommissionen som lägger fram förslag till lagstiftning, och parlamentet och rådet som tar beslut, lagstiftar och verkställer (Tallberg, 2010, s.15). Det är alltså framförallt personerna i dessa institutioner som lobbyorganisationerna behöver påverka.

En av de frågor som EWL driver starkt i skrivande stund är att bekämpa våld mot kvinnor. De driver frågan i kampanjform, där de strävar efter att uppmärksamma och informera om denna fråga på flera nivåer. EWL har lagt fram ett dokument på sin hemsida där de presenterar sin ståndpunkt och informerar om hur verkligheten ser ut gällande mäns våld mot kvinnor. De förklarar också att det finns en strukturell dominans av män mot kvinnor. EWL inkluderar bland annat prostitution, sexism, trafficking och pornografi som konsekvenser av denna dominans. De argumenterar för att EU inte kan kalla sig modernt utan att ha utrotat allt form av manligt våld mot kvinnor. EWL presenterar också konkreta förslag på hur denna förändring mot en modern europeisk union ska gå till. De föreslår bland annat att det ska uppföras en gemensam europeisk handlingsplan, såväl som påtryckningar mot upprättandet av nationella handlingsplaner för att eliminera allt slags våld mot kvinnor. Det finns även förslag på åtgärder för att hjälpa kvinnor från länder utanför EU, då exempelvis gällande invandring och att hjälpa kvinnliga flyktingar (EWL, 2010b).

EWL arbetar enligt egen utsago för att representera kvinnor i Europa. Principen bakom EWL:s arbete ligger i förståelsen att kvinnor och män är jämlika. Organisationen jobbar också för att få in kvinnors perspektiv och behov i alla frågor (EWL 2010c). I frågan om mäns våld mot kvinnor jobbar EWL enligt sin hemsida på tre sätt. För det första vill organisationen påverka EU-kommissionen för att upprätta ett särskilt uppmärksammande av mäns våld mot kvinnor genom ett kampanj-år. För det andra jobbar EWL för att uppmärksamma prostitution som en form av våld mot kvinnor. EWL stödjer för det tredje också europarådets konvention om våld mot kvinnor (EWL 2010a). EWL träffar regelbundet representanter från europeiska kommissionens olika avdelningar, framförallt inom ledningsgruppen för rättvisa och den som bland annat hanterar sysselsättning och samhällreliga frågor. För att påverka ministerrådet och parlamentet lämnas det mesta ansvaret åt de nationella medlemsorganisationerna,

men det skickas också ut regelbundna så kallade lobby-brev till medlemsländernas ministrar (EWL, 2010a).

I Sofia Strids avhandling redovisar hon för en intervju med EWL:s politikansvarige. Intervjupersonen hävdar tydligt i ett citat att EWL:s medarbetare är feminister, men att ordet feminist kan uppfattas negativt och påverka omgivningens bild av EWL (Strid, 2009, s.154).

Organisationen anklagades för över tio år sedan på en presskonferens angående ett förslag om hur EU-kommissionen skulle lägga upp den budget som finansierar den största delen av EWL:s verksamhet, för att vara en ultrafeministisk organisation som inte var representativ för europeiska kvinnor. Denna kritik tillsammans med påtryckningar i samband med Polens inträde i EU resulterade i att EWL:s krav på fri abort försvann som prioriterad fråga på hemsidan (Strid, 2009, s.154). Eftersom Polen är ett land med väldigt sträng abortlagstiftning (Human Rights Watch) kan inträdet ses som en orsak till att EWL ändrade sin officiella policy och kompromissade för att inte uppfattas negativt av medlemsländerna och därmed minska organisationens makt.

4 Metod och material

I detta kapitel kommer vi att presentera och motivera vårt metodval, vilket är en diskursanalys baserad på Laclau och Mouffes diskursteori. Vi redogör även kortfattat för EWL:s text där de presenterar sitt ställningstagande angående mäns våld mot kvinnor, som är det material som vår analys bygger på.

4.1 Introduktion till diskursanalytisk metod

Metoden vi har valt att använda oss av för att försöka besvara vår frågeställning – *går det att utgå från en feministisk ideologi och kunna påverka politiska institutioner?* – är en diskursanalys. Analysen avgränsas till att gälla EWL:s kampanjmaterial i frågan om mäns våld mot kvinnor. Vi grundar vårt metodval i uppfattningen att språket inte är en neutral informationsbärare utan att språket anpassas till och tolkas utifrån den sociala kontexten (Esaiasson m.fl, 2007, s.239). Det vi främst är ute efter med vår diskursanalys är att finna EWL:s sociala identitet och till vilken grad den är feministisk.

Ordet diskurs kan snävt förklaras som talat eller skrivet språk. En bredare definition inkluderar en social tillämpning med fokus på språk som beroende av sin omgivning och kontext. Språket är både utgjort och präglad av det sociala sammanhanget och bör förstås utifrån detta (Bergström m.fl, 2005, s.307-308). Diskursen kan anses ha tre olika funktioner som är dels en innehållslig dimension, dels en relationell funktion med fokus på relationen mellan de parter som språkutbytet sker, och dels en identitetskonstruerande funktion (Bergström m.fl., 2005, s.322). Vi kommer därför i vår analys att undersöka innehållet i texten. Relationen mellan EWL och de aktörer som organisationen vill påverka fördjupar vi oss inte närmre i, utan redogör för detta i det tidigare bakgrundsavsnittet i vår uppsats.

4.1.1 Diskursteori enligt Laclau och Mouffe

Winther-Jørgensen och Phillips menar i sin bok ”Diskursanalys som teori och metod” att språket och diskursen bidrar till att skapa och ge världen sin betydelse (Winther Jørgensen – Phillips, 1999, s. 15). En teknik författarna presenterar är Laclau och Mouffes diskursteori. Laclau och Mouffe menar att betydelsen av sociala företeelser ständigt bör ifrågasättas eftersom de inte har en fast betydelse. Teorin grundar sig i att samhället består av ett nät av betydelseskapande förlopp som tillsammans tolkas och får mening i en diskursanalys. Det är alltså när de

sociala företeelserna möts och sätt i relation till varandra som förståelsen av fenomenen uppstår. Meningen med diskursanalys är att identifiera förståelseprocessen av språket som social företeelse (Winther Jørgensen – Phillips, 1999, s. 31-32).

En texts komponenter kallas för *moment* när de får en betydelse genom att sättas samman i en diskurs. Momenten ges betydelse i diskursen genom att sättas i relation till en så kallad *nodalpunkt*. Nodalpunkten kan förstås som en komponent som är extra viktig och avgörande i textens uppbyggnad och förståelse. Moment definieras genom ett uteslutande av andra betydelser vilket Laclau och Mouffe kallar för det *diskursiva fältet* som är en samling av andra möjliga betydelser som dock utesluts i den aktuella diskursiva kontexten. De komponenter eller begrepp som inte lyckas få en entydig mening på detta sätt utan har kvar sin mångtydighet kallas för *element*. Element är alltså ord som varierar i betydelse beroende på hur de hänger ihop med nodalpunkten. Genom att utesluta betydelser i det diskursiva fältet ges även elementbegreppen en mer fast och entydig betydelse och förstås tillslut som moment med fasta innebörder genom diskursteorin. Elementbegrepp som är extra öppna i förhållande till andra diskurser men är centrala begrepp i vår valda diskurs kallas för *flytande signifikanter*, exempel på dessa i vår text är *kvinnors rättigheter*. Det är de flytande signifikanternas öppenhet för tolkning som gör de svåra att definiera och knyta an till en diskurs (Winther Jørgensen – Phillips, 1999, s. 33-35). Vår nodalpunkt är *våld*, eftersom det är utifrån detta begrepp som de andra får mening och hänger ihop. Komponenterna sorteras och knyts ihop i en så kallad *ekvivalenskedja* som fungerar som identitetsskapande. I vårt fall hör män ihop med *våld* och *förövare*. Kvinnor hör ihop med *offer* och *lidande* vilket illustreras i följande citat från EWL:s text. "[...] leaving perpetrators without prosecution and therefore women victims without support and proper recognition by the judicial system." (EWL, 2010b, s.4).

Ekvivalenskedjan bidrar alltså till hur identiteten för dessa två subjekt formas och uppfattas inom diskursen. Identiteten beror också på hur subjektet förhåller sig till ett annat subjekt, vilket implicit kan utgöra skillnader (Winther Jørgensen – Phillips, 1999, s. 51). I vårt analysmaterial benämns exempelvis män som förövare och kvinnor som de drabbade, vilket då utesluter kvinnor som just förövare. Om nodalpunkten är det tecken som är i centrum för hela diskursen så är *mästersignifikanten* den komponent som samordnar identiteter, som exempelvis *kvinnor* och *män*. Det tredje så kallade knyttecknet som finns inom diskursteorin är *myter* som arrangerar andra tecken i sociala rum. Det vi behöver ta reda på i vår analys är hur komponenter i texten hör samma med ovannämnda knyttecken. Laclau och Mouffes diskursteori är relevant för oss eftersom vi vill urskilja vilka diskurser som döljer sig i EWL:s ställningstagande (Winther Jørgensen – Phillips, 1999, s. 57).

4.1.2 Underlag för analys

Det material vi utgår ifrån är EWL:s ställningstagande om problemet med mäns våld mot kvinnor, som är en text i rapportform hämtad ifrån EWL:s officiella

hemsida. I rapporten finns fakta tillsammans med organisationens egna ståndpunkter. Syftet med rapporten är att framföra lobbyorganisationens åsikter kring hur en förändring bör ske i EU angående problemet kring våld mot kvinnor. Materialet riktar sig förutom till de som organisationen vill påverka också till EWL:s medlemsorganisationer så att de kan utveckla strategier för hur de enskilt kan driva frågan i respektive region (EWL, 2010a).

Vi kommer att analysera EWL:s officiella ståndpunkter för att undersöka huruvida de använder sig av en explicit feministisk ideologi, och hur de presenterar sin feministiska grundsyn utan att officiellt framstå som feministisk organisation. I den feministiska diskursen sätts gränser och ramar för hur feminismen definieras. I vår analys utgår vi ifrån olika feministiska begrepp så som *strukturell*, *dominans* och *könsroller* och ser hur dessa feministiska moment kan förstås utifrån sin kontext.

5 Analys

I detta kapitel behandlar vi systematiskt EWL:s ståndpunkter om hur de anser att mäns våld mot kvinnor ska hanteras. Materialet går att finna på organisationens officiella hemsida under rubriken publikationer, där även rapporter och utlåtanden hittas. Syftet är enligt ett inledande textstycke att sätta agendan för hur medlemsorganisationerna ska driva frågan. Dokumentet som publicerades i december 2010 bygger på European Women's Lobbys egna rekommendationer för hur EU bör förändras för att bli en bättre institution.

I början av detta kapitel sammanfattar vi vad texten och dess delar handlar om, och går därefter djupare in på komponenterna då vi påbörjar vår diskursanalytiska resa.

5.1 Referat av analysmaterialet

Texten delas upp i fyra olika delar. Den första delen handlar om att mäns våld mot kvinnor huvudsakligen är ett uttryck av ojämlikhet mellan kön. Begrepp som tillsammans kan förstås som en feministisk diskurs och går att hitta i EWL:s text är: det patriarkala systemet, manlig dominans över kvinnor, sociala normer, stereotyper, könsroller och strukturer.

Den andra delen benämner hur mäns våld mot kvinnor i dagens Europa är en form av brott mot kvinnors mänskliga rättigheter som tolereras av politiker och samhället. EWL hävdar att det finns ett så kallat könsblint perspektiv i politiken som förs gällande problemet med mäns våld mot kvinnor och att de bakomliggande strukturerna ignoreras. De menar att avsaknaden av en genusanalys påverkar förebyggande insatser mot manligt våld negativt. EWL fokuserar på att gärningsmän ofta inte får något straff och att våld mot kvinnor inte får tillräckliga rättsliga konsekvenser. EWL tar upp att EU:s medlemsländer varierar i problemhanteringen där den metod som anses vara mest bristfällig är att inte erkänna mäns våld mot kvinnor som ett brott mot mänskliga rättigheter. De länder som anses vara mest utvecklade i sin hantering av frågan är de som har en politik och strategi baserad på feministisk analys.

Den tredje punkten tar, i likhet med första punkten upp, att all form av manligt våld mot kvinnor speglar mäns strukturella dominans över kvinnor i samhället. I punktform räknas olika förekomster av våldsdefinitionen upp. Vi går närmre in på detta senare i stycke 5.2.1 när vi fastställer definitionen av våld i diskursen.

Den fjärde och sista punkten behandlar att EU behöver eliminera all form av manligt våld mot kvinnor för att kunna kalla sig modernt. I denna del av texten tas fem olika metoder upp för att förhindra förekomsten av manligt våld mot kvinnor.

Dessa tillvägagångssätt är: att förebygga problemet, att skydda kvinnor, att åtala förövarna, att hjälpa utsatta och att bilda nätverk mellan NGO:s och officiella myndigheter för att tillsammans utrota och bekämpa problemet (EWL, 2010b).

5.2 Diskursanalys

Vi går i vår analys igenom textens nodalpunkt, element och hur ekvivalenskedjor skapar momenten som utgör den diskurs EWL använder sig av. Av intersubjektivitetsskäl och för att öka förståelsen för läsaren redovisas analysen med hjälp av citat från EWL:s material. Samlingen citat motiverar vi också med att vi vill göra analysen så tydlig som möjligt då diskursanalys som metodval kräver en väl synlig genomgång av textens komponenter.

5.2.1 EWL:s definition av våld

Materialets tema är mäns våld mot kvinnor och vi har identifierat ordet *våld* som en nodalpunkt och den bärande komponenten i texten. Det är alltså detta begrepp som är kärnan i texten, som de andra orden kretsar kring och skapar sin mening. I texten kopplas nodalpunkten genomgående ihop med, och nämns i följd med, orden *man* eller *manligt*.

”Despite progress over the last decades on many aspects related to equality between women and men, there is not a single country in the world where women are free from *male violence*, and there is not a single area in any woman’s life where she is not exposed to the threat or realisation of acts of *male violence*.” [vår kursivering] (EWL, 2010b, s.1).

Ovanstående är ett citat från texten där ordföljden *manligt våld* förekommer två gånger i en mening. Ett moment som också förekommer konsekvent tillsammans med manligt våld är ordet *kvinnor*. Vanligt förekommande i texten är också att koppla ihop komponenterna manligt – våld – mot – kvinnor. Tillsammans bildas en tydlig ekvivalenskedja där momenten ihop skapar mening i texten.

EWL räknar upp olika komponenter som ingår i deras definition av våld. Dessa komponenter är sexuellt våld, våld i hemmet inom familjen av en partner. Prostitution tas upp som en egen del av våldsbegreppet, trafficking, pornografi, sexism i reklam och media, brott mot kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa, våld mot kvinnor på arbetsplatsen och så kallat hedersvåld rättfärdigat med tradition eller religion samt institutionellt manligt våld i konfliktsituationer, krig eller i fängelser. Ekvivalenskedjan som förklarar våld är: *strukturellt fenomen – patriarkalt system* – manligt våld, vilket exemplifieras i följande citat:

”Understanding male violence against women as a structural phenomenon linked to the patriarchal system is important as it explains the links between

the different forms of male violence, without placing them on a hierchical scale, but bringing together commonly-used expressions of sexism and acts of criminal violence” (EWL, 2010b, s.6).

Våld kopplas alltså inte bara samman med ord som tyder på fysiskt misshandel och brottsligt handlande utan EWL:s diskurs inkluderar en bredare förståelse av våld. Momentet våld förstås också som ett verktyg eller en metod för att upprätthålla samhällets struktur och den manliga dominansen av kvinnor (EWL, 2010b, s.2).

5.2.2 Kön som subjekt

Mästersignifikanter, alltså komponenter som skapar identiteter genom att knyts samman med andra moment i textmaterialet, är i EWL:s material *man/män* och *kvinna/kvinnor*. I några stycken nämns även *flickor* tillsammans med kvinnor när de kopplas ihop med elementet offer, alltså inkluderas även barn av kvinnligt kön i detta subjekt. Även *pojkar* nämns tillsammans med mästersignifikanten män, men inte när det talas om män som förövare, utan i stycket som handlar om hur våld ska förebyggas. Då nämns att pojkar ska uppfostras till en förändring av synen på maskulinitet. Eftersom inte pojkar nämns som förövare eller utövare av våld, inkluderas inte barn som förövare med ansvar (EWL, 2010b, s. 15).

”Boys and men need to be trained as well to deconstruct myths about masculinity and to build relationships with women and girls that are based on equality and mutual respect.” (EWL, 2010b, s. 15).

Maskulinitet är en komponent som används inom den feministiska diskursen för att förklara könsroller och kan även här förstås som ett sådant moment (Eduards, 2002, s. 107). Förutom att män kopplas ihop med nodalpunkten våld förekommer även ekvivalenskedjan man – dominans – kontroll, som förstås tillsammans med att subjektet kvinnor är de som hör ihop med momentet *undermineras* (EWL, 2010b, s.2).

5.2.3 Feministiska begrepp och förklaringar

Ett tydligt tecken på en feministisk diskurs är att det tydligt feministiska momentet patriarkal struktur används för att förklara mäns dominans och våld. Det förekommer på flertal ställen i texten vilket fastställer en feministisk ton. Nodalpunkten våld står ofta i samband med strukturell – manlig – dominans, vilket är bärande för att skapa mening i textens diskurs (EWL, 2010b, s.6). Dessa ord är också moment i en feministisk diskurs.

Hur våld förklaras enligt EWL visar sig i nedanstående citat:

”Male violence against women therefore refers to a structural system of patriarchal values by which violence against women and girls is tolerated, legitimised and even trivialised. It aims at ensuring men domination over women, through different forms and levels of violence, in order to control women and girls, their bodies and their sexuality. It is a part of a broader system of patriarchy, where men establish and keep on developing strategies to control all sectors of society, disempowering women.” (EWL, 2010b, s.2).

I den feministiska diskursen hittas förklaringar på våld mot kvinnor genom användningen av begrepp såsom underordning, struktur och kontroll (Eduards, 2002, s.81-82). På samma sätt används momenten i EWL:s text vilket tyder på ett gemensamt diskursivt fält. Andra komponenter vars förklaring går att hitta i en feministisk diskurs, och kan tolkas utifrån en sådan, i EWL:s text är exempelvis *könsroller* och *köns-stereotyper*. De syftar till de socialt konstruerade normer som kopplas till kön och beror på samhällets struktur (Eduards, 2002, s.104).

5.2.4 Användning av andra diskurser för att legitimera

Utifrån vår hypotes letar vi i texten efter tillfällen då EWL använder sig av andra diskurser som inte riskerar att anses vara lika radikala som den feministiska. Följande citat är ett exempel på ett tillfälle då vi anser oss hitta komponenter som inte passar in eller kan förstås i en feministisk diskurs:

”Finally, the persistence of male violence against women in our societies strongly questions our vision of *human security* and peace: are we really living in peace when half of the worlds population is experiencing or might experience some form of male violence just because they are female?” [vår kursivering] (EWL, 2010b, s.2).

Citatet är ett exempel då det mångtydiga elementet fred introduceras, tillsammans med momentet *mänsklig säkerhet*. För att förstå hur begreppet mänsklig säkerhet ska läsas har vi tittat på hur Amitav Acharaya definierar och använder termen. I Acharayas diskursiva fält kopplas mänsklig säkerhet ihop med fokus på *individen – multidimensionell säkerhet – på ett globalt spektrum* (Baylis m.fl., 2008, s.494). Dessa begrepp förankras inte vidare i EWL:s text utan förblir mångtydiga element där förståelsen av mänsklig säkerhet utlämnas till andra diskurser.

Mänskliga rättigheter är ett annat element som är fäst i en annan diskurs, och förekommer på ett flertal ställen i EWL:s text. Sexuella rättigheter nämns som en mänsklig rättighet i samband med att överträdelser mot en kvinnas sexuella frihet inkluderas i EWL:s syn på våld (EWL, 2010b, s.10). ”The EWL maintains that male violence against women is: The most serious and globally widespread violation of women’s human rights and fundamental freedoms [...]” (EWL, 2010b, s.3). En komponent som kopplas ihop med mänskliga rättigheter är *frihet* eller *mänskliga friheter*. Dessa komponenter ges ingen tydlig mening i den feministiska diskursen, och kvarstår alltså som element. I texten nämns, som i

citatet, även *kvinnors* mänskliga rättigheter vilket tyder på att det finns olikheter mellan könen gällande dessa rättigheter. Dock utan nämna *mäns* mänskliga rättigheter som en annan kategori. Kvinnors rättigheter är en flytande signifikant i EWL:s text eftersom den definieras inom diskursen genom tolkning av hur begreppet hör ihop med nodalpunkten våld, medan kvinnors rättigheter i andra sammanhang är ett mångtydigt element.

I texten nämns FN-konventionen CEDAW och Peking-plattformen. CEDAW, som är en internationell överenskommelse inom FN, tar upp kvinnors rättigheter och jobbar emot all slags diskriminering mot kvinnor, inräknat våld (FN). EWL använder i sin text ett citat från konventionen, där nodalpunkten våld kopplas samman med komponenterna *könsbaserat*, *kvinnor* och *oproportionerligt* (EWL, 2010b, s.1). Ett tillägg till kvinnokonventionen är pekingplattformen, som kom till för att skynda på arbetet gällande vissa kritiska områden inom jämställdhetskampen. Ett av dessa områden är våld mot kvinnor (UN Women Sverige). Att EWL nämner dessa två internationella avtal kan vara för att öka legitimiteten i frågan och sträcka sig ut ifrån den feministiska diskursen för att öka förståelsen, och bredda omfånget av diskursiva komponenter.

I det avsnitt i EWL:s text som har rubriken ”Women and girls are at greater risk of male violence in times of recession” används element som *ekonomisk – recession*, *resurser* som härstammar från en ekonomisk diskurs (EWL, 2010b, s.5). Detta kan vara för att ytterligare bredda det diskursiva fältet inom vilket EWL:s ställningstagande placeras, för att nå ut till en större grupp mottagare, och inte enbart använda sig av en feministisk diskurs.

5.2.5 Sociala rum

Om *kvinnor* och *män* är diskursens mästersignifikanter, som samlar textens subjektidentiteter, är *Europeiska unionen* och *samhälle* diskursens myter som placerar diskursen inom ett socialt rum och ger de spatiala ramarna (EWL, 2010b, s.1). Följande citat exemplifierar hur olika element i texten hänger ihop med textens myter:

”Counting all forms of male violence against women, 45% of women in Europe have been subjected to and suffered from men’s violence.” [...] ”Male violence against women impacts on the whole society.” (EWL, 2010b, s.1).

I texten hör komponenterna *samhälle – Europa – medlemsländer* ihop i en ekvivalenskedja vilket gör att diskursen begränsas till att gälla inom de länder som är medlemmar i den europeiska unionen. Det svårtolkade elementet *samhälle* definieras vidare genom att kopplas ihop med andra komponenter, och blir ett förståeligt moment inom diskursen i det stycke som följande citat kommer från:

”In addition to the direct impacts on individuals and the aggregate cost to society, male violence against women shapes women’s place in society: their

health, access to employment and education, integration into social and cultural activities, economic independence, participation in public and political life and decision-making, and relations with men.” [vår kursivering] (EWL, 2010b, s.2).

Denna definition av vad samhället är inkluderar alltså både privata och offentliga fält vilket exempelvis komponenten *relationer* som traditionellt förstås som privat, och komponenten *politiskt liv* som ses som mer offentligt, kan tyda på. Detta märks också när EWL i en rubrik tar upp hur våld i hemmet och våld mot kvinnor från män i nära relationer påverkar kvinnors situation i samhället. I samma stycke inkluderas även *partner* eller *ex-partner* via en ekvivalenskedja i förövar-identiteten som placeras ihop med mästern signifikanten man (EWL, 2010b, s.7). EWL:s diskurs gör alltså att förståelsen av momentet samhälle hör ihop med en bred samling komponenter, och placerar problemet med mäns våld mot kvinnor i en bred sfär. Det sociala rummet begränsas dock till att gälla inom det europeiska samhället och den europeiska unionens medlemsländer, som är de geografiska komponenter som kopplas ihop med myten samhälle (EWL, 2010b, s.1).

5.2.6 Sammanfattning och resultat av analys

I vår diskursanalys av EWL:s text har vi hittat många moment som sammanfaller med en feministisk diskurs och dess komponenter. I materialet har vi identifierat feministiska begrepp och förklaringar skapade av ekvivalenskedjor. Exempelvis förklaras förekomsten av manligt våld mot kvinnor genom en strukturell dominans över kvinnor som bygger på ett patriarkalt system, könsroller och sociala normer.

Textens nodalpunkt, våld, sammankopplas med breda förklaringar som gemensamt förstås som att våld är något som utövas av män mot kvinnor som ett tecken på manlig dominans. EWL:s breda våldsdefinition stämmer överens med en feministisk syn på säkerhet, där fokus ligger på individens situation istället för statens säkerhet (Baylis, 2011, s.269-270). Bilden av män som beskyddare utmanas också eftersom män i EWL:s text får rollen som förövare och de som hotar säkerheten istället för normen att män är de som ska bidra med och skapa säkerhet.

Könsroller tas som begrepp upp som en del av problemet med mäns våld mot kvinnor. EWL:s diskurs innefattar dock också tydliga könsroller där kvinnor kopplas ihop med ord som offer, lidande och de drabbade medan män nämns som de som utövar våld och är förövare.

De bärande feministiska begrepp, tagna ur Cynthia Enloes bok, som vi stötte på i analysen av EWL:s text är dominans, strukturell och könsroll. Som sagts tidigare menar vi inte att jämföra Enloes diskurs med EWL:s diskurs eftersom vår analys av Enloes text är otillräcklig för att kunna göra en komparativ studie. Däremot anser vi att de feministiska begrepp vi har hämtat ur Enloes text är

typexempel på hur orden förstås som centrala moment i en feministisk diskurs. Att dessa begrepp används av EWL är alltså ett tecken på en feministisk diskurs.

Säkerhet är ett av de begrepp som EWL inte konsekvent använder sig av. Det de istället kopplar problemet till är att det är ett brott mot kvinnors mänskliga rättigheter, och mäns våld mot kvinnor tas alltså inte upp explicit som ett säkerhets-problem.

Att EWL generellt i sitt ställningstagande använder sig av en feministisk diskurs är ett tecken på deras ideologiska utgångspunkt. På flera ställen framgår det att en feministisk analys är eftersträvansvärd. Delar av EWL:s text kan också förstås utifrån andra diskurser, vilket kan uppfattas som att deras grunduppfattning är bredare än att de bara utgår från ett feministiskt perspektiv. Exempel på dessa diskurskomponenter, vilka utgör en stor del av texten, är: mänskliga rättigheter, mänsklig säkerhet och ett ekonomiskt perspektiv. Den diskurs som tar mest plats i EWL:s text förutom den feministiska, uppfattar vi är den som inkluderar mänskliga rättigheter. Denna diskurs tas upp i samband med FN:s kvinnokonvention och kopplas även samman med prostitution och frihet över sin egen kropp som en mänsklig rättighet. Att denna diskurs får så pass mycket plats i EWL:s text tyder på att EWL har valt att låta en erkänd diskurs ta plats istället för att enbart använda sig av den feministiska diskursen. Mänskliga rättigheter har sedan andra världskriget fått ett stort genomslag och internationellt erkännande och kan anses vara en diskurs med hög legitimitet med avseende på det internationella samarbete som sker gällande frågan, exempelvis inom FN (Nationalencyklopedin a).

EWL:s text gällande mäns våld mot kvinnor placerar sig inom ramarna för Europeiska unionens medlemsländer samtidigt som de nämner att problemet inte har några geografiska eller kulturella gränser (EWL, 2010b, s.1). Sett ur ett feministiskt perspektiv, med definitionen av manligt våld mot kvinnor som ett säkerhetsproblem, kan alltså EWL:s diskurs inräknas i ett feministiskt perspektiv. Detta eftersom att problemet tas upp på ett individuellt plan genom att konsekvenser av problemet för kvinnors livssituation tas upp. Men eftersom begränsningen gäller EU:s medlemsländer så angriper EWL ändå problemet som en nationell och regional fråga, eller åtminstone att lösningen ska ske delvis på denna nivå. Att EWL fokuserar på problemet på europeisk nivå behöver dock inte ses som en motsättning mot ett feministiskt säkerhetstänk, utan snarare som en konsekvens av området som EWL är verksamma på och vilka platser och institutioner de försöker påverka (EWL, 2010b, s.16).

Värt att nämna är också att EWL i texten belyser att mäns våld mot kvinnor är en del av en strukturell dominans över kvinnor, men de presenterar inte en lösning på förändring av denna struktur. Trots att EWL inbegriper en bred grupp i de som drabbas av problemet med mäns våld mot kvinnor, alla kvinnor i det europeiska samhället, så utelämnas en feministisk intersektionalitetsdimension. Alltså problematiserar inte EWL kring att kvinnor kan drabbas olika av våld beroende på deras etnicitet, sexuella läggning, klass, ålder eller andra aspekter (Nationalencyklopedin b). Detta är några exempel som antyder på avsaknaden av en fullständig feministisk ideologi och analys.

Slutligen ser vi att EWL använder sig av flera olika diskurser och den mest genomlysande är en feministisk sådan.

6 Diskussion

Vi har i vår uppsats identifierat och analyserat European Women's Lobby diskurs i deras kampanjmaterial angående problemet med mäns våld mot kvinnor. I analysen har vår utgångspunkt varit Laclau och Mouffes diskursteori, som vi har använt som metod för att urskilja olika diskurser i EWL:s text. Diskursteorin var passande för vår undersökning eftersom den bidrog med tydliga verktyg för att identifiera vilken diskurs som gav mening åt vårt material. I analysen av texten kunde vi genom vår metod se att EWL använde sig av olika diskurser. De diskurser vi lyckades urskilja var en feministisk diskurs, en diskurs om mänskliga rättigheter, en om mänsklig säkerhet, och en ekonomisk diskurs. Det var genom dessa diskurser vi kunde förstå textens komponenter som meningsfulla moment. Anledningen till att vi kunde identifiera just dessa diskurser beror på att vi genom vår förförståelse kunde hitta de kedjor som kopplade ihop komponenterna till att bilda mening i den diskursen. De komponenter som kvarstod som tvetydiga element i texten härrör förmodligen från andra diskurser, som vi dock inte har tillräcklig kunskap om för att hitta. Det är också svårt att säga något om det som inte syns i texten, och begrepp som utelämnas vilket också skulle kunna vara en del av analysen.

Problem som vi har stött på under forskningsprocessen är att redovisa metoden i vår analys då det är ett förlopp som är svårt att återge i text. Eftersom det är första gången vi använder denna metod tänker vi oss att det är lättare ju mer erfaren en blir, som med allt i livet.

Det kvalitativa metodval vi använt oss av har medfört svårigheter i redovisningen av analysen, då vår tolkning tveklöst färgas av våra personliga uppfattningar, vilket kan vara svårt att återge i texten. Det är tveksamt om det går att dra några generella slutsatser från vårt forskningsresultat eftersom undersökningen är så pass begränsat utformad och ringa omfattande. Detta gör att vårt undersökningsresultat inte bör ses som en absolut sanning utan bara som en vägledning till ett svar på den fråga vi har ställt oss: *Går det att utgå från en feministisk ideologi och kunna påverka politiska institutioner?* Det vi har kommit fram till genom vår forskningsprocess är att EWL, som ett exempel på en stor lobbyorganisation verksamma i EU, har använt sig av strategin att använda andra diskurser utöver den feministiska. Detta kan vara ett tecken på att de värnar om sitt rykte, vilket är viktigt för en lobbyorganisation, och vill få en bred opinion. Det kan också vara ett tecken på att en fullständigt feministisk diskurs inte mottas på ett positivt sätt inom den miljö som EWL verkar, då det finns medlemsländer i EU som har policys som inte stämmer överens med en feministisk utgångspunkt. Eftersom EWL vill påverka de nationella regeringarna är det viktigt för dem att inte driva för kontroversiella eller snäva frågor. Maud Eduards teori om att kvinnor som organiserar sig utifrån kön, för att driva en feministisk politik, möter

motstånd eftersom de hotar samhällets struktur kan också förklara hur EWL:s väljer att uttrycka sig.

Problemformuleringen utgår från Sofia Strids forskning som lyfte problemet med att EWL jobbar utifrån en feministisk ideologi och har feministiska medarbetare, men inte öppet kallar sig en feministisk organisation. Vi har också försökt sätta in EWL:s arbete i ett sammanhang genom att diskutera teorier om sociala nätverk och hur lobbyorganisationer generellt sett jobbar. Resultatet kan förstås som en indikation på hur lobbyorganisationers strategi ser ut. Organisationerna vill förmodligen öppna så många dörrar som möjligt i arbetet för att lyfta sina intressen, att skapa en positiv bild av sig själva, få brett genomslag för de frågor de driver och nå en bred grupp av inflytelserika aktörer. Att enbart använda sig av en diskurs, som dessutom grundar sig i en kritiserad ideologi, kan därför vara kontraproduktivt för en lobbyorganisation.

Vi funderar också på vad syftet med en lobbyorganisation är, och att det förmodligen inte är att representera en fullständig ideologi utan att förändra och skapa politik av någons intressen. En annan aspekt på resultatet är att eftersom EWL är en paraplyorganisation kan den ideologiska utgångspunkten bero på en stor spridning mellan medlemsorganisationernas grundvärderingar. Att EWL inte kallar sig feministiska kan alltså bero på att det finns olika tolkningar av ideologin hos de regionala medlemmarna.

Exempel på vidare forskning är att undersöka vilka konsekvenser kritik mot feministiska organisationer kan få för demokrati, och om detta påverkar kvinnorörelser och kvinnors intressen. För att fortsätta på samma spår som vi har i vår studie går det självklart också att göra en mer omfattande undersökning, där dels större analysmaterial inkluderas, och genomföra en komparativ analys av ett material av en organisation som är uttalat feministisk, då en tydlig feministisk diskurs går att finna och jämföra med. Det skulle också vara intressant att undersöka hur aktörerna på andra sidan, de personer som lobbyorganisationer vill påverka, uppfattar organisationen ifråga, om de uppfattar EWL som feministisk och hur det påverkar relationen med lobbyorganisationen.

7 Referenser

- Baylis, John – Steve Smith – Patricia Owens, 2011, *The Globalization of World Politics – An introduction to international relations*. Upplaga 5, New York: Oxford University Press.
- Bergström, Göran – Kristina Boréus, 2010, *Textens mening och makt – Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Upplaga 2, Lund: Studentlitteratur AB.
- Coen, David, 2007, “Empirical and theoretical studies in EU lobbying” i *Journal of European Public Policy*, vol.14, nr.3, s.333-345.
- Eduards, Maud, 2002, *Förbjuden handling – om kvinnors organisering och feministisk teori*. Malmö: Liber.
- Eduards Maud, 2007, *Kroppspolitik – Om Moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Atlas Akademi.
- Elgström, Ole – Christer Jönsson, 2005, *European Union negotiations – processes, networks and institutions*. New York: Routledge.
- Enloe, Cynthia, 2007. *Globalization and militarism – feminists make the link*. Maryland: Rowman & Littlefield publishers, inc.
- Europaparlamentet, [elektronisk], 2003. Tillgänglig: (http://ec.europa.eu/civil_society/interest_groups/docs/workingdocparl.pdf, Hämtdatum: 2012-05-08
- European Women’s Lobby, officiell hemsida, [elektronisk] 2010a. Tillgänglig: <http://www.womenlobby.org/spip.php?rubrique127&lang=en>. Hämtdatum: 2012-04-18
- European Women’s lobby, officiell hemsida [elektronisk], 2010b. Tillgänglig: http://www.womenlobby.org/spip.php?action=acceder_document&arg=773&cle=6e80889e348b0d86b9a9f7a018733270635b362b&file=pdf%2Fewl_position_paper_on_vaw_december_2010-2.pdf Hämtdatum: 2012-04-18
- European Women’s lobby, officiell hemsida [elektronisk], 2010c. Tillgänglig: <http://www.womenlobby.org/spip.php?rubrique45&lang=en> Hämtdatum: 2012-05-02
- Europeiska kommissionen, officiell hemsida, [elektronisk] 2012. Tillgänglig: http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/index_en.htm. Hämtdatum: 2012-04-23
- Esaiasson, Peter – Mikael Gilljam – Henrik Oscarsson – Lena Wängnerud, 2007, *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Upplaga 3, Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- FN:s Inter-Agency Network on Women and Gender Equality, officiell hemsida [elektronisk], Tillgänglig: <http://www.unifem.org/cedaw30/> Hämtdatum: 2012-05-04

- Human Rights Watch, officiell hemsida, [elektronisk] Tillgänglig: <http://www.hrw.org/world-report-2009/poland>. Hämtdatum: 2012-04-23
- Marion Young, Iris, 2007, *Globala utmaningar – Krig, självbestämmande och global rättvisa*. Hägersten: Tankekraft Förlag
- Mingst, Karen A. – Ivan M. Arreguín-Toft, 2011, *Essentials of international relations*. Upplaga 5, New York: W.W. Norton & Company, inc.
- Naurin, Daniel, 2004, *Dressed for politics – Why increasing transparency in the European Union will not make lobbyists behave any better than they already do*. Göteborgs Universitet.
- Nationalencyklopedin a, Sökord: ”Mänskliga rättigheter”. [elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ne.se/lang/mänskliga-rättigheter> , Hämtdatum: 2012-05-18.
- Nationalencyklopedin b, Sökord: ”Intersektionalitet”. [elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ne.se/lang/intersektionalitet>, Hämtdatum: 2012-05-19.
- Nationalencyklopedin c, Sökord: ”Lobbying”. [elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ne.se/lobbying>, Hämtdatum: 2012-05-19-
- Strid, Sofia, 2009, *Gendered interests in the European Union – The European Women’s Lobby and the Organisation and Representaion of Women’s interests*. Örebro Universitet.
- Tallberg, Jonas, 2010, *EU:s politiska system*. Upplaga 4, Lund: Studentlitteratur AB.
- UN Women Sverige, officiell hemsida [elektronisk], Tillgänglig: <http://unwomen.se/kvinnors-rattigheter/pekingplattformen/> Hämtdatum: 2012-05-04
- Winther Jörgensen, Marianne - Lousie Phillips, 1999, *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB